

Vastauksen antaminen valtuustoaloitteeseen koulukiusaaminen on kouluväkivaltaa – terminologinen ja asenteellinen muutos Tuusulassa

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta 20.05.2026
343/00.01.04.00/2026

Valmistelija

Aalto Laura, Luoderanta Annukka, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

[Valtuustoaloitetta](#) on arvioitu eri osa-alueiden kautta.

Strategian toteuttaminen

Valtuustoaloitteen voidaan katsoa toteuttavan seuraavia strategian kulmakiviä:

- Elämänlaatua ja yhteisöllisyyttä
- Elinvoiman edelläkävijä
- Sivistyksen suunnannäyttäjä

Perustelut:

Valtuustoaloitteen voidaan katsoa toteuttavan seuraavia valtuustokauden tavoitteita:

- 1. Vetovoimainen kunta houkuttelee yrityksiä ja osaavia työntekijöitä.
- 2. Kehittyvät yritysalueet edistävät työllisyyttä ja talouskasvua.
- 3. Sivistys- ja hyvinvointipalvelut vastaavat asukkaiden muuttuviin tarpeisiin
- 4. Julkiset tilat toimivat yhteisöjen ja palvelujen kohtaamispaikkana.
- 5. Asuinalueet kehittyvät houkuttelevasti ja monipuolisesti.
- 6. Monimuotoinen ja saavutettava lähiluonto saa viihtymään.

Perustelut:

Valtuutettu Jenna Jourio on yhdessä 28 muun valtuutetun kanssa jättänyt valtuuston kokouksessa 9.2.2026 valtuustoaloitteen koulukiusaamisen terminologisesta ja asenteellisesta muutoksesta Tuusulaan.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että

- koulukiusaaminen-termi korvataan termillä kouluväkivalta kaikissa kunnan materiaaleissa 1.1.2027 alkaen
- kunta vahvistaa henkilöstön osaamista kouluarjen turvaamiseksi sekä
- koulun turvallisuuteen liittyvistä toimista raportoidaan vuosittain valtuustolle.

Tuottavuus- ja talousnäkökulmat

Aloitteella ei ole vaikutusta tuottavuuteen tai talouteen.

Vastaus asiasisältöön:

Aloite kiinnittää perustellusti huomiota lasten ja nuorten hyvinvointiin ja turvallisuuteen. Väkivallan eri muodot on tärkeää tunnistaa, jotta niihin voidaan puuttua asianmukaisesti. Myös käytetyillä käsitteillä on merkitystä ilmiöiden tunnistamisessa, sillä ne ohjaavat sitä, miten eri tilanteita ymmärretään ja millaisia keinoja niiden ratkaisemiseksi käytetään.

Kaikki lasten ja nuorten välinen kielteinen vuorovaikutus ei ole kiusaamista tai väkivaltaa. Riidat ja konfliktit kuuluvat normaaliin kehitykseen, kun taas kiusaaminen on toistuvaa, tarkoituksellista ja perustuu epätasaiseen

valtasuhteeseen. Näkyvää väkivaltaa voi tapahtua ilman taustalla olevaa kiusaamista, ja kiusaamista voi tapahtua näkymättömästi. Molemmat voivat jättää jälkensä sekä uhriin että tekijään, ja molempien taustalla voi olla hyvin erilaisia tekijöitä. Arjessa molempien käsitteiden käyttö on laajentunut, mikä voi hämärtää vakavien tilanteiden tunnistamista. Siksi on tärkeää arvioida ja nimetä tilanteet tapauskohtaisesti ja täsmällisesti. Tämä varmistaa, että puuttuminen on oikeasuhtaista ja lapsen, sekä tekijän että uhrin, edun mukaista.

Suomessa termi kouluväkivalta on käytössä erityisesti tutkimuksessa, viranomaisviestinnässä ja kriittisessä keskustelussa korostamassa ilmiön vakavuutta. Kuntien ja koulutuksen järjestäjien virallisessa kielessä ensisijainen käsite on kuitenkin edelleen koulukiusaaminen, usein täydennettynä ilmaisuilla kiusaaminen ja väkivalta. Näin ollen kouluväkivalta ei ole vakiintunut hallinnollinen peruskäsite, vaan rinnakkainen ja tulkinnallisesti painottunut termi.

Aloitteessa esitetään, että Tuusulassa otetaan käyttöön termi kouluväkivalta. Kiusaaminen ja väkivalta eivät kuitenkaan rajoitu vain koulun kontekstiin. Ilmiöt ovat olemassa lasten ja nuorten elämässä myös vapaa-ajalla, harrastuksissa, digitaalisissa ympäristöissä, kaverisuhteissa ja kotioiloissa. Tämän vuoksi käytettävän terminologian ei ole tarkoituksenmukaista rajautua yksinomaan kouluun. Koululähtöinen termi voi luoda virheellisen mielikuvan siitä, että vastuu ja vaikutusmahdollisuudet sijoittuvat vain koulu yhteisöön.

Aloitteessa esitetään, että kunta vahvistaa henkilöstön osaamista, jotta koulu voi turvata lapsen arjen. Tuusulan kouluihin on laadittu suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Suunnitelman tarkoituksena on turvata koulun arkea. Sen sisältämällä toimenpiteillä vahvistetaan kaikkien osapuolten, lasten ja nuorten, koulun henkilöstön sekä huoltajien, ymmärrystä omista vastuistaan ja velvollisuuksistaan toista kunnioittavan käyttäytymisen ja turvallisen koulu ympäristön edistämiseksi.

Tuusula on mukana Reilusti yhdessä, turvaa toisista -yhteistyössä (1.8.2025-31.7.2027) yhdessä Keravan, Järvenpään ja Hyvinkään kanssa. Yhteistyön tavoitteena on ehkäistä väkivaltaa ja muuta loukkaavaa käyttäytymistä, vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta sekä kehittää kunnissa yhtenäisiä toimintatapoja ennaltaehkäisyyn, tunnistamiseen ja puuttumiseen. Tavoitetta edistetään vahvistamalla koulun henkilöstön, oppilaiden sekä huoltajien tietoa kiusaamiseen liittyvistä ilmiöistä sekä osaamista ennaltaehkäistä ja puuttua kiusaamistilanteisiin. Keskiössä on monialainen yhteistyö sekä yhteinen arvopohja, jossa korostuvat yhdenvertaisuus, osallisuus ja turvallisuus.

Yhtenä konkreettisenä toimenpiteenä Tuusulan kouluissa päivitetään parhaillaan yhteistä epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumisen mallia. Tavoitteena on luoda kaikille lasten ja nuorten kanssa toimiville tahoille yhtenäinen toimintamalli, jossa vastuut ja velvollisuudet on kuvattu selkeästi. Malli tukee tilannekohtaista arviointia, yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä johdonmukaista ja lapsen etua korostavaa puuttumista. Päivityksessä olevan mallin sisältämät osa-alueet ovat ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja puuttuminen sekä seuranta. Ennaltaehkäisyn osa-alueeseen kuuluvat esimerkiksi ProKoulu -toimintamalli, ryhmäyttäminen ja yhteistyö eri tahojen, erityisesti huoltajien kanssa.

Valtuustoaloitteen johdosta tehtävät toimenpiteet

Aloitteen sisältö tukee käynnissä olevaa kehittämistyön kokonaisuutta. Koulukiusaaminen -termiä ei ole tarkoituksenmukaista korvata kouluväkivalta -termillä. Sen sijaan on perusteltua tarkastella kielenkäyttöä ja toimintatapoja kunnan lapsille ja nuorille suunnatuissa palveluissa niin, että eri ilmiöt tunnistetaan ja nimetään täsmällisesti. Tämä tukee vaikuttavaa puuttumista ja vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta kokonaisvaltaisesti. Tuusulassa kehitetään parhaillaan olemassa olevia toimintamalleja koulun hyvinvoivan ja turvallisen arjen vahvistamiseksi. Kiusaamiseen liittyvää raportointia harkitaan toimialueilla osana muuta kehittämistä.

Esittelijä

hyvinvointijohtaja van Dijken Marjo

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta päättää

- ehdottaa kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle, että

valtuusto päättää

- merkitä tiedoksi valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen;
- katsoa valtuutettu Jenna Jourion ja 28 muun valtuutetun 9.2.2026 § 14 esittämän aloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.

Päätös